

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРАВОСУДДЯ**

**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ**

**"ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-
АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ"**

Запоріжжя

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Зміст самостійної роботи з дисципліни "Проблеми правового регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування" складають:

1. Самостійне опрацювання теоретичних питань курсу.
2. Підготовка до семінарських занять, опрацювання першоджерел та навчальної літератури.
3. Написання рефератів.
4. Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання.
5. Інші форми самостійної роботи.

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу. Контрольна робота подається на кафедру згідно графіка. Захист контрольної роботи відбувається на першому тижні сесії.

№ теми	Зміст самостійної роботи
Тема 1	1. Самостійне опрацювання теоретичних питань (питання 3): Органи державної влади із загальною компетенцією в інформаційній сфері. Повноваження Верховної Ради України в інформаційній сфері. Повноваження Кабінету Міністрів України в інформаційній сфері. Повноваження Президента України в інформаційній сфері. Повноваження Служби безпеки України в інформаційній сфері. Органи державної влади зі спеціальною компетенцією в інформаційній сфері та їх повноваження (Міністерство інформаційної політики України, Державне агентство з питань електронного урядування, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державна архівна служба України, Державна служба статистики України, Державна служба інтелектуальної власності України, Державне агентство України з питань кіно, Державний комітет телебачення і радіомовлення України).
Тема 2	1. Самостійне опрацювання теоретичних питань (питання 4): Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування спеціальними інформаційними службами. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування друкованими засобами масової інформації. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування інформаційними агентствами. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування аудіовізуальними засобами масової інформації. Порядок висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування через Інтернет.
Тема 3	Написання контрольної роботи. Написання та захист

	реферату на обрану тему.
Тема 4	1. Самостійне опрацювання теоретичних питань (питання 2): Поняття та принципи державної інформаційної політики. Об'єкти державної інформаційної політики. Основні напрями державної інформаційної політики. Повноваження Президента України у сфері інформаційної безпеки. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері інформаційної безпеки. Повноваження РНБО України у сфері інформаційної безпеки. Повноваження Міністерства інформаційної політики України у сфері інформаційної безпеки. Повноваження Міністерства внутрішніх справ України у сфері інформаційної безпеки.
Тема 5	1. Самостійне опрацювання теоретичних питань (питання 3): Поняття та цілі кібертероризму, його відмінність від тероризму. Інформаційна атака як основна форма кібертероризму. Засоби, тактика та прийоми здійснення кібертероризму. Основні напрями боротьби з кібертероризмом.
Тема 6	1. Самостійне опрацювання теоретичних питань (питання 1): Поняття та основні напрями інформатизації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Основні нормативно-правові акти у сфері інформатизації. Державна політика у сфері інформатизації.

Дайте відповіді на запитання:

1. Інформація як основний об'єкт інформаційних правовідносин: поняття, властивості та види.
2. Інформаційні правовідносини: поняття, структура, характеристика основних елементів.
3. Органи державної влади та місцевого самоврядування як суб'єкти інформаційних правовідносин.
4. Поняття та види інформаційної діяльності. Інформаційне забезпечення як спосіб організації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.
5. Право на доступ до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування та способи його реалізації.
6. Обов'язок органів державної влади та місцевого самоврядування оприлюднювати офіційну документовану інформацію та інші відомості про свою діяльність.
7. Порядок надання інформації за запитами, зверненнями громадян.
8. Висвітлення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.
9. Підстави обмеження права на доступ до інформації. Трискладовий тест.
10. Правовий режим конфіденційної інформації.

11. Правовий режим службової інформації.
12. Правовий режим таємної інформації.
13. Поняття, сутність та рівні забезпечення інформаційної безпеки.
14. Державна політика України в сфері інформаційної безпеки.
15. Основні загрози та засоби забезпечення інформаційної безпеки України. Інформаційна війна.
16. Міжнародно-правові засади інформаційної безпеки.
17. Кіберзлочинність: поняття та сутність.
18. Поняття комп'ютерної злочинності. Загальна характеристика комп'ютерних злочинів.
19. Кібертероризм: поняття та сутність.
20. Цілі кібертероризму, його відмінність від тероризму.
21. Інформаційна атака як основна форма кібертероризму.
22. Засоби, тактика та прийоми здійснення кібертероризму.
23. Основні напрями боротьби з кібертероризмом.
24. Інформатизація діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.
25. Перспективи розвитку електронного урядування в Україні.
26. Захист інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах органів державної влади та місцевого самоврядування.
27. Поняття та основні напрями інформатизації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.
28. Основні нормативно-правові акти у сфері інформатизації.
29. Державна політика у сфері інформатизації.
30. Поняття електронного урядування.
31. Етапи розвитку електронного урядування.
32. Концепція розвитку електронного урядування в Україні.
33. Інформаційна послуга.
34. Електронна інформаційна система «Електронний Уряд».
35. Компетенція Державного агентства з питань електронного урядування.
36. Інформаційна (автоматизована) система.
37. Телекомунікаційна система.
38. Інформаційно-телекомунікаційна система.
39. Види інформації, що може міститися в інформаційно-телекомунікаційних системах.
40. Державні інформаційні ресурси.
41. Компетенція Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуальної роботи з дисципліни передбачає:

- 1) самостійне опрацювання студентом обраної теми;
- 2) підготовку доповіді за обраною темою;
- 3) відображення результатів проведеного дослідження у схематичному вигляді;
- 4) захист індивідуальної роботи.

Захист індивідуальної роботи здійснюється у два етапи:

1. Виступ – висвітлення основних положень, висновків з досліджуваної проблематики.
2. Репрезентація результатів наукового дослідження – подання узагальненого матеріалу у вигляді схеми/таблиці та проектів складеної схеми у друкованому вигляді у кількості, що відповідає кількості студентів академічної групи.

У проекті схеми зазначаються основні дефініції, критерії порівняння і т. п., проте місце для розкриття їх змісту залишається вільним. Заповнення проекту схеми студентами академічної групи відбувається під час виступу доповідача.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Тема 1. Загальнотеоретичні засади інформаційного забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування

1. Зміст основних принципів інформаційних правовідносин.
2. Система інформаційного законодавства України.
3. Загальні засади державної інформаційної політики.
4. Історія створення, структура та компетенція Міністерства інформаційної політики України.

Тема 2. Порядок реалізації права на доступ до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування

1. Зміст принципів відкритості, прозорості та гласності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.
2. Міжнародні стандарти права на інформацію.
3. Нормативно-правове регулювання доступу до публічної інформації в Україні.
4. Нормативно-правове регулювання діяльності засобів масової інформації в Україні.
5. Правове регулювання відносин у мережі Інтернет в зарубіжних країнах та Україні: порівняльно-правова характеристика.

Тема 3. Правовий режим інформації з обмеженим доступом

1. Нормативно-правове регулювання захисту персональних даних в Україні.
2. Правовий режим державної таємниці за законодавством України.
3. Правова характеристика основних видів таємної інформації.

4. Основи кримінальної відповідальності у сфері доступу до інформації.

Тема 4. Інформаційна безпека України

1. Поняття, особливості та напрями державної інформаційної політики.
2. Інформаційна безпека особистості, суспільства, держави.
3. Поняття та класифікація загроз інформаційній безпеці.
4. Методи забезпечення інформаційної безпеки.

Тема 5. Кіберзлочинність та кібертероризм

1. Поняття та ознаки інформаційного суспільства.
2. Нормативно-правове забезпечення інформатизації в Україні.
3. Загальна характеристика основних видів атак на інформаційні системи.
5. Поняття та компетенція Державного агентства з питань електронного урядування України.

Тема 6. Інформаційні ресурси в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування

1. Засоби протидії кібезлочинності.
2. Боротьба із кіберзлочинністю: досвід зарубіжних країн.
3. Глобальна інформаційна мережа Інтернет як засіб поширення кібертероризму.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти : монографія / І. В. Арістова ; за заг. ред. Бандурки О. М. – Харків : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 368 с.
2. Баранов О. А. Інформаційне право України: стан, проблеми, перспективи : навчальний посібник / О. А. Баранов. – К. : Видавничий дім «СофтПрес», 2005. – 316 с.
3. Безпека комп'ютерних систем. Комп'ютерна злочинність та її попередження : монографія / М. С. Вертузаєв, В. О. Голубєв, О. І. Котляревський, О. М. Юрченко ; за ред. О. П. Снігерьова. – Запоріжжя : ПБКФ «Павло», 1998. – 316 с.
4. Богуш В. М. Інформаційна безпека держави : навчальний посібник / В. М. Богуш, О. К. Юдін. – М. : «МК-Прес», 2005. – 432 с.
5. Кормич Б. А. Інформаційне право : підручник / Б. А. Кормич. – Харків : БУРУН і К., 2011. – 334 с.
6. Лациба М. В. Методичні рекомендації щодо практичного впровадження Закону України «Про доступ до публічної інформації» / М. В. Лациба, О. С. Хмара, В. В. Андрусів [та ін.] ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К. : Агентство «Україна», 2012. – 164 с.
7. Ліпкан В. А. Адміністративно-правовий режим інформації з обмеженим доступом : монографія / В. А. Ліпкан, В. Ю. Баскаков / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2013. – 344 с.
8. Ліпкан В. А. Боротьба з тероризмом : монографія / В. А. Ліпкан, Д. Й. Никифорчук, М. М. Руденко. – К. : Знання, 2002. – 254 с.
9. Ліпкан В. А. Інкорпорація інформаційного законодавства України : монографія / В. А. Ліпкан, К. П. Череповський / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2014. – 408 с.
10. Ліпкан В. А. Інформаційна безпека України : глосарій / В. А. Ліпкан, Л. С. Харченко, О. В. Логінов. – К. : Текст, 2004. – 136 с.
11. Ліпкан В. А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції : навчальний посібник / В. А. Ліпкан, Ю. Є. Максименко, В. М. Желіховський. – К. : КНТ, 2006. – 280 с.
12. Ліпкан В. А. Консолідація інформаційного законодавства України : монографія / В. А. Ліпкан, М. І. Дімчогло / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2014. – 416 с.
13. Ліпкан В. А. Систематизація інформаційного законодавства України : монографія / В. А. Ліпкан, В. А. Залізник / за заг. ред. В. А. Ліпкана. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2012. – 304 с.
14. Ліпкан В. А. Тероризм і національна безпека України : монографія / В. А. Ліпкан. – К. : Знання, 2000. – 184 с.
15. Марущак А. І. Інформаційне право України : підручник / А. І. Марущак. – К. : Дакор, 2011. – 451 с.

Додаткова:

1. Арістова І. В. Державна інформаційна політика та її реалізація в діяльності органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право» / І. В. Арістова ; Національний університет внутрішніх справ. – Х. : НУВС, 2002. – 39 с.

2. Аркуша Л. І. Проблеми взаємодії та інформаційного забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з економічною організованою злочинною діяльністю / Л. І. Аркуша // Інформаційне забезпечення протидії організованим злочинності. – Одеса : ФЕНИКС, 2003. – С. 109–117.

3. Ахтирська Н. Комп'ютерна злочинність в Україні через призму судової практики / Н. Ахтирська, В. Антощук // Вісник прокуратури. – 2008. – № 3. – С. 84–94.

4. Баскаков В. Адміністративно-правовий режим захисту інформації з обмеженим доступом: окремі аспекти / В. Баскаков // Інформаційні технології в глобальному управлінні : матеріали наук.-практ. конференції (Київ, 29 жовтня 2011 р.). – К. : ФОП Ліпкан О. С. – 2011. – С. 47–51.

5. Баскаков В. Захист інформації з обмеженим доступом в умовах боротьби з організованою злочинністю / В. Баскаков, В. Ліпкан // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2011. – № 24. – С. 263–269.

6. Баскаков В. Захист інформації з обмеженим доступом: окремі аспекти / В. Баскаков // Актуальні проблеми правоохоронної діяльності : матеріали наук.-практ. конференції (Київ, 20 грудня 2010 р.). – К. : ФОП Ліпкан О.С. – 2010. – С. 59–61.

7. Баскаков В. Захист інформації з обмеженим доступом: розвиток вітчизняного законодавства / В. Баскаков // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 4. – С. 126–128.

8. Баскаков В. Інформація з обмеженим доступом: аналіз термінологічно-понятійного апарату / В. Баскаков // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 5. – С. 124–127.

9. Баскаков В. Інформація з обмеженим доступом: поняття та ознаки / В. Баскаков // Актуальні проблеми державотворення : матеріали науково-практичної конференції (Київ, 28 червня 2011 р.). – К. : ФОП Ліпкан О.С. – 2011. – С. 47–49.

10. Баскаков В. Ю. Захист інформації з обмеженим доступом у контексті міжнародної інформаційної безпеки : аналіз термінологічно-понятійного апарату / В. Ю. Баскаков // Національна і міжнародна безпека в сучасних трансформаційних процесах : матеріали наук.-практ. конференції (Київ, 29 грудня, 2011 р.). – К. : ФОП Ліпкан О.С., 2011. – С. 55–59.

11. Баскаков В. Ю. Поняття та зміст інформації з обмеженим доступом / В. Ю. Баскаков // Правова інформатика. – 2012. – № 33 (1). – С. 7–14.

12. Беляков К. І. Інформаційна діяльність: зміст та підходи до класифікації / К. І. Беляков // Інформація і право. – № 1 (4). – 2012. – С. 63–69.

13. Буржинський В. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності : монографія / В. Буржинський, Б. Раціборинський, М. Целуйко, В. Хахановський та ін. ; кер. авт. кол. Швець М. Я. ; за ред. В. В. Дурдинця. – К. : Навч. книга, 2005. – 639 с.

14. Бутузов В. М. Сучасні загрози: комп'ютерний тероризм : [Електронний ресурс] / В. М. Бутузов, К. В. Тітуніна. – Режим доступу : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.

15. Бутузов В. М. Злочини у сфері використання електронно-обчислюваних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку : науково-практичний коментар / В. М. Бутузов, С. Л. Остапеч, В. П. Шеломенцев ; Департамент державної служби боротьби з економічною злочинністю МВС України. – К. : Міністерство внутрішніх справ України, 2005. – 87 с.

16. Гавриш С. Б. Комп'ютерний тероризм: сучасний стан, прогнози розвитку та шляхи протидії [Електронний ресурс] / С. Б. Гавриш. – Режим доступу : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.

17. Гайтан В. В. Вплив інформаційних прав людини на трансформацію інформаційного простору / В. В. Гайтан // Право і суспільство. – 2014. – № 6–2. – Ч. 2. – С. 3–8.

18. Гаман Т. В. Вдосконалення організаційно-правового механізму інформаційної діяльності місцевих державних адміністрацій : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 « Механізм державного управління» / Т. В. Гаман; Львівський регіональний ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентіві України. – Л., 2006. – 246 с.

19. Голубєв В. Кібертероризм – загроза національній безпеці та інтересам України [Електронний ресурс] / В. Голубєв. – Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/>.

20. Городов А. О. Информационное право : учебник / А. О. Городов. – М.: Проспект, 2009. – 242 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
3. <http://www.president.gov.ua> – Офіційний сайт Президента України.
4. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В. І. Вернадського.